



АКАДЕМИЈА СТРУКОВНИХ СТУДИЈА ШАБАЦ

Ул. Добропољска 5, тел.015/342-172, 015/342-173

www.akademijasabac.edu.rs

РЕПУБЛИКА СРБИЈА  
Академија струковних студија Шабац

Број: 01/219/2026

Датум: 25.05. 2026 год.

Ш А Б А Ц

## П РА В И Л Н И К О БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉУ НА РАДУ



Шабац 25.05.2026. године

На основу члана 3, члана 6, члана 14, члана 44. став 4. Закона о безбедности и здрављу на раду "Сл. гласник РС", бр.35/23, Председник Академије доноси:

## П Р А В И Л Н И К О БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉУ НА РАДУ

### I. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

#### Члан 1.

Овим Правилником о безбедности и здрављу на раду Академије струковних студија Шабац Добропољска 5 (у даљем тексту Послодавац овим Правилником о безбедности и здрављу на раду (у даљем тексту: Правилник) ближе се уређују права, обавезе и одговорности у вези са безбедношћу и здрављем на раду, у складу са Законом и прописима донетим на основу Закона.

Запослени, односно радно ангажовани код Послодавца остварују право на безбедност и здравље на раду у складу са важећим Законом о безбедности и здрављу на раду (у даљем тексту: Закон), овим Правилником и важећим Актом о процени ризика на радном месту и у радној околини код Послодавца (у даљем тексту: Акт о процени ризика).

У циљу спровођења и унапређивања безбедности и здравља на раду, обезбеђивања превентивних мера, спречавања повреда на раду и професионалних обољења лица која учествују у радним процесима, као и лица која се затекну у радној околини, Послодавац спроводи безбедност и здравље на раду у складу са важећим законским прописима, општим актима и одредбама овог Правилника.

Одредбе овог Правилника примењују се на све запослене, односно радно ангажоване код Послодавца без обзира на време трајања њиховог рада, који учествују у процесу рада, као и остала физичка и правна лица која раде по налогу и уговору, а за рачун Послодавца, уколико то није другачије регулисано посебним Уговором.

Одредбе овог Правилника примењују се на све запослене на Академији, коју чине три одсека:

- Одсек за медицинске и пословно-технолошке студије са седиштем у Шапцу (даље: ОМПТС);
- Одсек за пољопривредно-пословне студије и туризам са седиштем у Шапцу (даље: ОППСТ)
- Одсек студија за васпитаче и медицинске сестре-васпитаче, са седиштем у Шапцу (даље: ОСВМВ).

### II. ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ ПОСЛОДАВЦА

#### Опште обавезе, право на безбедност и здравље на раду

#### Члан 2.

Послодавац је дужан да обезбеди запосленом рад на радном месту и у радној околини у којима су спроведене мере безбедности и здравља на раду.

#### Члан 3.

**Право на безбедност и здравље на раду у Академији имају :**

- 1) лица која су у радном односу и лица ангажована ван радног односа;
- 2) лице које се самозапошљава;
- 3) ученици и студенти који се, у складу са законом, налазе на обавезном производном раду, професионалној пракси или практичној настави или учењу кроз рад у систему дуалног образовања;
- 4) лица која, у складу са законом, обављају волонтирање;
- 5) лица која, у складу са законом, обављају привремене и повремене послове преко омладинске, односно студентске задруге;
- 6) лица која су упућена на додатно образовање и обуку по упућу носиоца послова запошљавања;
- 7) лица која учествују у организованим јавним радовима од општег значаја;
- 8) лица која се налазе на издржавању казне затвора док раде у привредној јединици завода за издржавање казне затвора (радионица, радилиште и сл.) и на другом месту рада;

- 9) лица која код Послодавца обављају рад у складу са посебним законима;
- 10) лица која се затекну у радној средини, ако је о њиховом присуству упознат Послодавац.

**Члан 4**

Послодавац се не ослобађа обавеза и одговорности у вези са применом мера безбедности и здравља на раду одређивањем правног лица, односно предузетника са лиценом или другог лица или преношењем својих обавеза и одговорности на та лица.

**Дужност Послодавца**

**Члан 5.**

Послодавац је дужан да:

- 1) актом у писаној форми именује саветника, односно сарадника за безбедност и здравље на раду;
- 2) запосленом одреди обављање послова на радном месту и у радној средини на којима су спроведене мере безбедности и здравља на раду;
- 3) обавештава запослене и представнике запослених о опасностима и штетностима које могу да доведу до повреда на раду и оштећења здравља који настају увођењем нових технологија и средстава за рад и да у таквим случајевима донесе одговарајућа упутства за безбедан и здрав рад;
- 4) обучава запослене за безбедан и здрав рад;
- 5) обезбеди запосленима коришћење личне заштитне опреме у складу са актом о процени ризика;
- 6) обезбеди одржавање средстава за рад и личне заштитне опреме у исправном стању и искључи из употребе средства за рад и личну заштитну опрему на којој настану промене због којих постоје ризици за безбедност и здравље запослених;
- 7) ангажује правно лице са лиценцом ради спровођења превентивних и периодичних прегледа и провере опреме за рад и прегледа и испитивања електричних и громобранских инсталација, као и превентивних и периодичних испитивања услова радне средине, односно хемијских, физичких штетности (осим јонизујућих зрачења), микроклиме и осветљености и биолошких штетности;
- 8) обезбеди на основу акта о процени ризика и оцене здравствене установе која обавља делатност медицине рада прописане лекарске прегледе запослених у складу са овим законом;
- 9) обезбеди пружање прве помоћи, као и да обучи одговарајући број запослених за пружање прве помоћи;
- 10) заустави сваку врсту рада који представља озбиљну, неизбежну и непосредну опасност за живот или здравље запослених.

**Саветник/Сарадник за безбедност и здравље на раду**

**Члан 6.**

Послове безбедности и здравља на раду може да обавља лице које има положен стручни испит за обављање послова безбедности и здравља на раду и лиценцу за обављање послова саветника, односно сарадника за безбедност и здравље на раду у складу са законом (у даљем тексту Саветник за безбедност и здравље на раду).

Послодавац је дужан да омогући Лицу за безбедност и здравље на раду независно и самостално обављање послова у складу са важећим Законом и приступ свим потребним подацима у области безбедности и здравља на раду.

Саветник за безбедност и здравље на раду непосредно је одговорно Послодавцу и не може да трпи штетне последице ако свој посао обавља у складу са Законом.

Послодавац је дужан да обезбеди усавршавање знања у области безбедности и здравља на раду запосленом кога одреди као Саветник за безбедност и здравље на раду за обављање тих послова.

Послодавац је дужан да Саветника за безбедност и здравље на раду претходно упозна са процесом рада и ризицима у процесу рада, како би се спровеле све мере за смањење или отклањање ризика.

Послови лица за безбедност и здравље на раду

**Члан 7**

Саветник за безбедност и здравље на раду обавља послове у складу са Законом и овим Правилником, а нарочито:

- 1) спроводи и учествује у поступку процене ризика;
- 2) учествује у изради програма обуке запослених за безбедан и здрав рад, програма обуке представника запослених и програма обуке руководилаца;
- 3) врши контролу и даје предлоге Послодавцу у планирању, избору, коришћењу и одржавању средстава за рад, хемијских материја и личне заштитне опреме;
- 4) учествује у опремању и уређивању радног места у циљу обезбеђивања безбедних и здравих услова рада;
- 5) организује превентивна и периодична испитивања услова радне средине;
- 6) организује превентивне и периодичне прегледе и провере опреме за рад и прегледе и испитивања електричних и громобранских инсталација;
- 7) предлаже мере за побољшање услова рада, нарочито на радним местима са повећаним ризиком;
- 8) прати и контролише примену мера безбедности и здравља на раду у складу са организацијом послова безбедности и здравља на раду код Послодавца;
- 9) прати стање у вези са повредама на раду и професионалним болестима, као и болестима у вези са радом, учествује у утврђивању њихових узрока и припрема извештаје са предлозима мера за њихово отклањање;
- 10) организује и спроводи обуку:
  - запослених и других лица у складу са Законом,
  - представника запослених,
  - руководилаца;
- 11) припрема упутства за безбедан и здрав рад и контролише њихову примену;
- 12) забрањује рад на радном месту или употребу средства за рад, у случају када утврди непосредну опасност по живот или здравље запосленог и обуставља рад на опреми за рад до отклањања уочених недостатака приликом прегледа и провере опреме за рад из члана 15. став 4. Закона;
- 13) организује лекарске прегледе запослених;
- 14) сарађује и координира рад са здравственом установом која обавља делатност медицине рада по свим питањима у области безбедности и здравља на раду;
- 15) сарађује са представницима запослених и Одбором за безбедност и здравље на раду по свим питањима у области безбедности и здравља на раду код Послодавца;
- 16) води евиденције у области безбедности и здравља на раду код Послодавца;
- 17) прати промену прописа и врши усклађивање аката Послодавца, прати стандарде и технички напредак у области безбедности и здравља на раду.

#### **Права запослених млађих од 18 година**

##### Члан 8.

Запослене млађе од 18 година живота Послодавац не може распоређивати на радна места:

- 1) на којима се обавља тежак физички рад, рад под земљом рад на висини;
- 2) на послове који би на основу налаза надлежног органа могли штетно да утичу на његово здравље и живот с обзиром на његове психофизичке способности;
- 3) на радном месту на којима постоји ризик по здравље због хладноће, топлоте, буке или вибрације.

#### **Права трудница и дојиља**

##### Члан 9.

Запослену жену за време трудноће Послодавац не може распоредити на радна места са повећаним ризиком као и на пословима који су по налазу надлежног здравственог органа штетни за њено здравље а нарочито на пословима који захтевају подизање терета или на којима постоји штетно зрачење или изложеност екстремним температурама или вибрацијама.

Приликом распоређивања жена на радна места која су установљена као радна места са повећаним ризиком Послодавац мора да води рачуна да им тиме не угрози остваривање материнства.

#### **Права инвалида и професионално оболелих лица**

##### Члан 10.

Запосленом инвалиду рада као и професионално оболелом лицу Послодавац је дужан да обезбеди обављање послова према преосталој радној способности.

Запослени који болује од болести која се без пријаве тешко може лекарски утврдити или има такве здравствене недостатке који би у току рада могли представљати опасност за њега и околину, дужан је да о томе упозна Послодавца. Осим тога, дужан је да се одмах обрати лекару надлежне службе.

#### **Додатне обавезе и дужности Послодавца**

##### Члан 11.

Послодавац је дужан да обезбеди да спровођење мера безбедности и здравља на раду не проузрокује финансијске трошкове за запосленог и представника запослених.

##### Члан 12.

Обавезе Послодавца, у смислу овог Правилника, Закона и прописа који уређују област безбедности и здравља на раду, истовремено представљају права свих запослених у вези са спровођењем мера безбедности и здравља на раду.

##### Члан 13.

Послодавац је дужан да обезбеди запосленом рад на радном месту и у радној околини у којима су спроведене мере безбедности и здравља на раду.

##### Члан 14.

У случају настанка повреде на раду због неуобичајених и непредвидивих околности које су изван контроле Послодавца или због изузетних догађаја чије се последице упркос свим настојањима нису могле избећи, Послодавац није одговоран у смислу Закона.

##### Члан 15.

Послодавац је дужан да обезбеди да радни процес буде прилагођен телесним и психичким могућностима запосленог, а радна околина, средства за рад и средства и опрема за личну заштиту на раду буду уређени, односно произведени и обезбеђени, да не угрожавају безбедност и здравље запосленог.

##### Члан 16.

Послодавац је дужан да обезбеди да спровођење мера безбедности и здравља на раду не проузрокује финансијске обавезе за запосленог и не утиче на његов материјални и социјални положај стечен на раду и у вези са радом.

##### Члан 17

Послодавац је дужан да, најмање осам дана пре почетка рада, надлежну инспекцију рада извести о:

- 1) почетку свога рада;
- 2) раду одвојене јединице;
- 3) свакој промени технолошког поступка, уколико се тим променама мењају услови рада

#### **Осигурање запослених**

##### Члан 17

Послодавац је дужан да запослене осигура за случај повреда на раду и професионалних болести, ради обезбеђивања накнаде штете.

Финансијска средства за осигурање из става 1. овог члана обезбеђују се из средстава Послодавца.

#### **Превентивне мере**

##### Члан 18.

Превентивне мере јесу све мере које се предузимају или чије се предузимање планира на свим радним местима, ради спречавања повређивања или оштећења здравља запослених.

##### Члан 19.

Послодавац је дужан да, приликом организовања рада и радног процеса, обезбеди превентивне мере ради заштите живота и здравља запослених, укључујући пружање информација и обуке запослених, као и да за њихову примену обезбеди потребна финансијска средства.

Послодавац је дужан да обезбеди превентивне мере пре почетка рада запосленог, у току рада, као и код сваке измене поступка рада, избором радних и производних метода којима се обезбеђује највећа могућа безбедност и заштита здравља на раду, заснована на примени прописа у области безбедности и здравља на раду, радног права, техничких прописа и стандарда, прописа у области здравствене заштите, хигијене рада, здравственог и пензијског и инвалидског осигурања, и др.

Члан 20.

**Превентивне мере обезбеђује Послодавац полазећи од следећих начела:**

- 1) избегавање ризика;
- 2) процена ризика који се не могу избећи на радном месту;
- 3) отклањање ризика на њиховом извору применом савремених техничких решења;
- 4) прилагођавање рада и радног места запосленом, нарочито у погледу избора опреме за рад и метода рада, као и избора технолошког поступка да би се смањила монотонија у раду и рад по унапред дефинисаном темпу, у циљу смањења њиховог утицаја на здравље запосленог;
- 5) прилагођавања техничком напретку;
- 6) замена опасног на радном месту у радној средини безопасним или мање опасним;
- 7) развијања кохерентне политике превенције која обухвата технологију, организацију рада, услове рада, односе у радном процесу и утицај фактора у вези са радном средином;
- 8) давање предности колективним над појединачним мерама безбедности и здравља на раду;
- 9) одговарајућа обука запослених за безбедан и здрав рад и издавање упутстава за рад на безбедан начин.

**Превентивне мере безбедности и здравља на раду у Друштву обезбеђују се приликом:**

- 1) пројектовања, изградње, коришћења и одржавања објеката намењених за радне и помоћне просторије и простора намењених за рад;
- 2) набавке, коришћења и одржавања опреме за рад;
- 3) набавке и коришћења хемијских материјала, производа, других хемијских материја и нарочито опасних хемијских материја
- 4) набавке и коришћења личне заштитне опреме (у даљем тексту: ЛЗО).
- 5) Превентивне мере безбедности и здравља на раду примењују се у свим фазама рада и радних процеса доследном применом националних и других прописа и стандарда у области безбедности и здрављу на раду.
- 6)

Поступак и рокови превентивних и периодичних прегледа и испитивања опреме за рад као и превентивних и периодичних испитивања услова радне околине, односно хемијских и физичких штетности, биолошких штетности, микроклиме и осветљености.

Члан 21.

Послодавац обезбеђује радне и помоћне просторије са припадајућим електричним инсталацијама, инсталацијама флуида, противпожарним уређајима и средствима и другим уређајима, односно запосленим обезбеђује средства и опрему за личну заштиту на раду која одговара прописима из области безбедности и здравља на раду, стандардима и техничким прописима.

Послодавац обезбеђује да се електричне инсталације, инсталације флуида, уређаји и опрема, путем уговора са Правним лицем која поседује лиценцу за преглед и испитивање опреме за рад и услова радне околине, редовно одржавају у исправном стању, прегледају и проверавају у прописаним роковима, пре прве употребе и после премештања на друго место, ради утврђивања и спровођења прописаних мера за безбедан рад.

За одржавање исправности свих инсталација – електричне, громобранске, инсталације флуида и др. одговоран је руководилац одржавања Послодавца. Сви подаци, евиденције и извештаји о одржавању архивирају се у организационој јединици задуженој за одржавање.

Члан 22.

Послодавац ће пре пуштања у рад нових, односно реконструисаних електричних и громобранских инсталација, обезбедити доказе о њиховој исправности од стране правног лица са лиценцом за обављање послова прегледа и испитивања опреме за рад.

Послодавац ће ангажовањем правног лица са лиценцом за обављање послова прегледа и испитивања опреме за рад и испитивања услова радне околине, у радним и помоћним просторијама Друштва у којима се при процесу рада користи осветљење, обезбедити испитивања осветљености и микроклиме. Послодавац ова испитивања ангажује преко Лица за безбедност и здравље на раду која у својој евиденцији архивирају издате стручне налазе.

Послодавац ће ангажовањем правног лица са лиценцом за обављање послова прегледа и испитивања физичких, хемијских и биолошких штетности у радним и помоћним просторијама у којима при процесу рада могу настати хемијске и биолошке штетности, бука и вибрације. Послодавац ова испитивања ангажује преко Лица за безбедност и здравље на раду која у својој евиденцији архивирају издате стручне налазе.

За спровођење прегледа и испитивања уређаја, опреме, електричних и громобранских инсталација, инсталација флуида, осветљености, микроклиме, физичких штетности (бука и вибрације), хемијских штетности и биолошких штетности, задужен је запослени који обавља послове безбедности и здравља на раду, односно Саветник за безбедност и здравље на раду. Послодавац ова испитивања ангажује преко Лица за безбедност и здравље на раду која у својој евиденцији архивирају издате стручне налазе.

### **Одржавање, преглед и коришћење опреме за рад**

#### **Члан 23**

Послодавац може запосленима дати на употребу опрему за рад, само:

- 1) ако су усаглашени са прописаним техничким захтевима, ако је њихова усаглашеност оцењена према прописаном поступку, ако су означени у складу са прописима и ако их прате прописане исправе о усаглашености и друга прописана документација.
- 2) ако је обезбедио запосленима упутство за њихову употребу и одржавање, као и упутства за безбедан рад по прописима о безбедности и здрављу на раду за коришћење опреме за рад и средстава и опреме за личну заштиту на раду.
- 3) ако је обезбедио превод документације на језик, који запослени разуме.

Уколико је запосленима издата на употребу пре ступања на снагу прописа којим је утврђена обавеза из става 1 овог члана, неопходно је обезбедити упутство за њихову употребу и одржавање.

Након извршене набавке опреме за рад, пре пуштања у рад, непосредни руководилац организационе јединице за коју се врши набавка опреме у обавези је да писаним путем обавести Саветник за безбедност и здравље на раду како би се спровеле све превентивне мере и организовао преглед и испитивање опреме за рад са становишта безбедности и здравља на раду.

Непосредни руководилац организационе јединице у обавези је да чува упутство за безбедан рад и осталу техничку документацију опреме за рад.

Редовне прегледе опреме за рад врше заједно руковалац и непосредни руководилац пре сваке употребе о чему воде и чувају евиденцију. Опрему за рад није дозвољено користити у процесима рада уколико нису испуњени услови из става један овог члана.

Непосредни руководилац организационе јединице у обавези је да води и чува евиденцију о редовном прегледу опреме за рад из претходног става до краја употребе опреме.

Саветник за безбедност и здравље на раду и руководилац организационе целине видно истичу сва потребна упутства за безбедан рад, знакове упозерења, обавештења, забрана и опасности.

Непосредни руководилац је обавезан да обезбеди да се упутства за безбедност и здравље на раду истакну на видно место, као и безбедни листови за хемијске материје и врши контролу да ли су иста истакнута.

### **Акт о процени ризика на радном месту и у радној средини**

#### **Члан 24.**

Послодавац је дужан да донесе Акт о процени ризика на радном месту и у радној средини (у даљем тексту: Акт о процени ризика) у писаној форми за сва радна места у радној средини и да утврди начин, мере и рокове за отклањање или смањење ризика на најмању могућу меру.

Послодавац је дужан да Актом о процени ризика, на основу непристрасне оцене здравствене установе која обавља делатност медицине рада, одреди посебне здравствене услове које морају испуњавати запослени на радним местима са повећаним ризиком.

Послодавац је дужан да донесе Акт о процени ризика за сва радна места на којима ученици обављају професионалну праксу или практичну наставу или учење кроз рад у систему дуалног образовања у складу са законом који уређује дуално образовање.

Одељење радно правних послова и персоналне администрације је у обавези да у писаној форми извести Саветник за безбедност и здравље на раду о свим насталим променама општих аката, пре свега Статута, Акта о организацији и систематизацији послова, промени радних места, заснивању радних односа, прекиду радних односа и др.

### **Здравствена установа која обавља делатност медицине рада**

#### **Члан 25.**

За обављање послова заштите здравља запослених на раду Послодавац ангажује здравствену установу која обавља делатност медицине рада, за коју је надлежни државни орган утврдио испуњеност прописаних услова за обављање здравствене делатности, у складу са законом.

Здравствена установа која обавља делатност медицине рада из става 1. овог Члана дужна је да обавља послове у складу са овим законом, а нарочито:

- 1) у поступку процене ризика утврђује предлог здравствених мера за радна места на којима су препознате и утврђене штетности изнад прописаних вредности;
- 2) прати и проучава услове рада и предлаже мере за заштиту здравља запослених у односу на ризике којима је запослени изложен на радном месту у радној средини;
- 3) обавља послове обуке запослених за пружање прве помоћи;
- 4) утврђује и испитује узроке настанка професионалних болести и болести у вези са радом;
- 5) оцењује и утврђује посебне здравствене способности које морају да испуњавају запослени за обављање одређених послова на радном месту са повећаним ризиком;
- 6) врши претходне, периодичне, контролне и циљане лекарске прегледе запослених и издаје извештаје о лекарским прегледима у складу са прописима о безбедности и здрављу на раду;
- 7) прати здравствено стање запосленог у односу на ризике на радном месту;
- 8) учествује у организовању прве помоћи, спасавању и евакуацији у случају повређивања запослених или хаварија;
- 9) саветује Послодавца при избору другог одговарајућег посла према здравственој способности запосленог;
- 10) саветује Послодавца о планирању и организацији рада са здравственог аспекта;
- 11) учествује у изради програма за побољшање услова рада на радном месту;
- 12) учествује у анализи професионалних болести и болести у вези са радом;
- 13) непосредно сарађује са саветником, односно сарадником за безбедност и здравље на раду.

### **Лекарски прегледи**

#### **Члан 26.**

Послодавац је дужан да запосленом на радном месту са повећаним ризиком пре почетка рада обезбеди претходни лекарски преглед, као и периодични лекарски преглед у току рада.

Претходни и периодични лекарски прегледи запослених на радним местима са повећаним ризиком врше се на начин, по поступку и у роковима утврђеним прописима о безбедности и здрављу на раду и прописима о здравственој заштити.

Ако се у поступку периодичног лекарског прегледа утврди да запослени не испуњава посебне здравствене услове за обављање послова на радном месту са повећаним ризиком, Послодавац је дужан да га премести на друго радно место које одговара његовим здравственим способностима.

Неиспуњавање посебних здравствених услова за рад на радном месту са повећаним ризиком не може бити разлог за отказ уговора о раду.

#### **Члан 27.**

Подаци о личности прикупљени у вези са лекарским прегледима запосленог поверљиве су природе и под надзором су здравствене установе која обавља делатност медицине рада која врши те прегледе, под надзором здравственог радника или другог лица које има обавезу чувања професионалне тајне прописане законом или професионалним правилима.

Подаци о повредама на раду и професионалним обољењима доставиће се организацијама здравственог и пензијског и инвалидског осигурања у складу са законом.

Извештај о лекарском прегледу запосленог доставља се Послодавцу на начин којим се не нарушава принцип поверљивости података о личности.

Није дозвољено коришћење података прикупљених по основу лекарских прегледа запослених у сврху дискриминације запослених.

#### **Лична и колективна заштитна средства**

##### **Члан 28.**

Послодавац је дужан да запосленима обезбеди и изда на употребу средство и/или опрему за личну заштиту на раду у складу са Актом о процени ризика.

Послодавац је дужан да спроведе обуку запослених за правилно коришћење личне заштитне опреме.

Послодавац је дужан да запосленима да на употребу пдносно средства и опрему за личну заштиту на раду на којима су примењене прописане мере за безбедност и здравље на раду и да обезбеди контролу њихове употребе у складу са наменом.

Послодавац може запосленима дати на употребу средства и опрему за личну заштиту на раду, само:

- 1) ако су усаглашени са прописаним техничким захтевима, ако је њихова усаглашеност оцењена према прописаном поступку, ако су означени у складу са прописима и ако их прате прописане исправе о усаглашености и друга прописана документација.
- 2) ако је обезбедио запосленима упутство за њихову употребу и одржавање, као и упутства за безбедан рад по прописима о безбедности и здрављу на раду за коришћење опреме за рад и средстава и опреме за личну заштиту на раду.
- 3) ако је обезбедио превод документације на језик, који запослени разуме.

#### **Набавка средстава и опреме личне и колективне заштите на раду обезбеђују се из средстава Послодавца.**

##### **Члан 29.**

Средства и опрема за личну заштиту на раду, у смислу овог Правилника, сматрају се: одећа, обућа, помоћне направе и уређаји који служе за спречавање повреда на раду, професионалних обољења, болести у вези са радом и других штетних последица по здравље запосленог.

Запослени има право и обавезу да редовно и наменски користи средства и опрему личне заштите за време рада и да их одржава у исправном стању.

Врста, тип и рокови трајања средстава и опреме за личну заштиту на раду, за сваки посао уређени су у складу са прописима и стандардима у области безбедности и здравља на.

За средства и опрему за личну заштиту на раду, њено евидентирање, вођења евиденције о издавању, раздуживању и сл. задужено је Саветник за безбедност и здравље на раду.

Саветник за безбедност и здравље на раду и непосредни руководиоца запосленог задужени су контролу коришћења прописаних средстава и опреме за личну заштиту на радним местима.

#### **Издавање дозвола за рад**

##### **Члан 30.**

Послодавац је дужан да, пре почетка извођења радова на висини, у дубини, у скученом простору, у простору са потенцијално експлозивним атмосферама, на енергетском објекту, при коришћењу опасне хемијске материје, рад у зонама у којима је присутна озбиљна, неизбежна или непосредна опасност или штетност која може да угрози здравље запосленог, обезбеди издавање дозволе за рад.

Издавање дозвола за рад утврђено је интерним актом Друштва.

#### **Озбиљна, неизбежна и непосредна опасност**

##### **Члан 31**

Озбиљна, неизбежна и непосредна опасност јесте конкретна, реална и постојећа опасност која, у складу са тренутним научним и техничким знањима, не може бити искључена односно ограничена.

Под озбиљном и непосредном опасношћу се сматрају сви услови, активност или појава у било ком процесу рада који су такви да постоји опасност за коју се разумно може очекивати да изазове смрт или

озбиљну неповратну физичку повреду, која може скратити животни век или умањити радну способност одмах или пре него што се непосредност такве опасности може елиминисати кроз поступке спровођења који су иначе предвиђени Законом (улазак ватрогасаца у запаљен објекат, рад на нестабилној скали, појава токсичних или експлозивних испарења, прашине или гасова, варничење електричне инсталације у близини запаљивих материја, квар на машини која изненада ствара превелику буку и изгуби контролу при чему угрози безбедност свих запослених у њеној близини, изненадан пад кисеоника у скученом простору, урушавање објеката, повећање притисака код судова под притиском и др).

Послодавац је дужан да предузме мере и обезбеди да само они запослени којима су издата одговарајућа упутства и дозволе за рад имају приступ зонама у којима је присутна озбиљна, неизбежна или непосредна опасност или штетност која може да угрози здравље запосленог.

Послодавац је дужан да заустави сваку врсту рада који представља озбиљну, неизбежну и непосредну опасност за живот или здравље запослених, а за који није издата дозвола за рад.

Послодавац је дужан да што је могуће пре обавести све запослене, који јесу или који би могли да буду изложени озбиљној, неизбежној и непосредној опасности, о присутним ризицима и мерама које су предузете или ће бити предузете у циљу заштите.

Послодавац је дужан да предузме мере и изда упутства како би омогућио запосленима да у случају озбиљне, неизбежне и непосредне опасности престану да раде и/или одмах напусте радно место и оду на безбедно место.

Послодавац не сме захтевати од запослених да се врате на радно место у радној средини у којој и даље постоји озбиљна, неизбежна и непосредна опасност.

Када радни процес захтева додатну обуку запосленог за безбедан и здрав рад, Послодавац је дужан да упозна запосленог о обављању радног процеса на безбедан начин, путем обавештења, упутстава или инструкција у писаној форми. У изузетним случајевима, када запосленом прети озбиљна, неизбежна и непосредна опасност по живот или здравље, због хитности, обавештења, упутства или инструкције могу се дати у усменој форми.

Послодавац је дужан да обезбеди да сви запослени буду обучени да предузму одговарајуће кораке у складу са својим знањем и техничким средствима, која су им на располагању у случају озбиљне, неизбежне и непосредне опасности по њихову безбедност и/или безбедност других и у случају када непосредни руководилац, који је одговоран, није присутан, да би избегли последице опасности.

Када му прети озбиљна, неизбежна и непосредна опасност по живот или здравље, запослени има право да предузме одговарајуће мере, у складу са својим знањем и техничким средствима која му стоје на располагању и да престане да ради, напусти радно место, радни процес, односно радну средину.

У овом случају, када запослени који престане да ради, напусти радно место, радни процес, односно радну средину није одговоран за штету коју проузрокује Послодавцу, односно неће бити стављен у било какву неповољну ситуацију, осим у случају да је штету проузроковао намерно или из крајње непажње.

## **Опасне хемијске материје**

### **Члан 32.**

Послодавац може да запосленима да на коришћење опасне хемијске материје и друге хемијске материје за које је прописана обавеза израде и достављања безбедносног листа само:

- 1) ако му је уз хемијску материју учинио доступним безбедносни лист и ако је обезбедио све мере које произлазе из садржаја безбедносног листа, као и додатне мере о условима којима се обезбеђује безбедност и здравље на раду у складу са прописима којима се уређују хемикалије.
- 2) ако држи безбедносни лист на српском језику;
- 3) ако је обезбедио превод безбедносног листа на језик који запослени разуме, као и да омогући запосленом приступ подацима садржаним у безбедносном листу.

### **Члан 33.**

Послодавац је дужан да обезбеди да приступ радном месту у радној околини, на коме прети непосредна опасност од повређивања или здравствених оштећења (тровања, гушења, и сл.), имају само лица која су оспособљена за безбедан и здрав рад, која су добила посебна упутства за рад на таквом месту и која су снабдевена одговарајућим средствима и опремом за личну заштиту на раду.

## Обука запослених, руководиоца, представника запослених и трећих лица

### Члан 34.

Послодавац је дужан да изврши обуку запослених за безбедан и здрав рад и то:

- 1) код заснивања радног односа, односно другог радног ангажовања;
- 2) премештаја на друге послове;
- 3) приликом увођења нове технологије или нових средстава за рад или промене опреме за рад,
- 4) код промене радног процеса.

Обуку запослених за безбедан и здрав рад Послодавац обавља теоријски и практично, у складу са Програмом обуке запослених, руководиоца и представника запослених за безбедан и здрав рад који доноси Послодавац, засновано на Акту о процени ризика, а према опасностима и штетностима на радном месту и радној средини, који садржи општи и посебни део.

Програм обуке за безбедан и здрав рад, запослених, руководиоца и представника запослених заснован је на:

- 1) интерним документима Послодавца којим се доказује испуњеност захтева закона и подзаконских аката у области безбедности и здравља на раду
- 2) прописаним мера код Послодавца за смањење и уклањање утврђених ризика на радним местима и у радној средини
- 3) контроли примене мера за смањење или уклањање утврђених ризика и реаговања у случају непоштовања или нежељеног догађаја.

Послодавац Обуку из става 1. овог члана обезбеђује у току радног времена, а трошкови обуке обезбеђују се из средстава Послодавца и не могу бити на терет запосленог.

Обука за безбедан и здрав рад запосленог мора да буде прилагођена специфичностима његовог радног места и спроводи се по програму, чији садржај Послодавац мора, када је то потребно, да обнавља и мења.

Ако Послодавац одреди запосленом да обавља послове на два или више радних места, дужан је да запосленог обучи за безбедан и здрав рад на сваком од тих радних места.

Послодавац код кога под његовим надзором и руковођењем, на основу уговора, споразума или по било ком другом основу, обављају рад запослени другог Послодавца, дужан је да те запослене обучи за безбедан и здрав рад, у складу са Законом.

Обуку запослених за безбедан и здрав рад Послодавац обавља теоријски и практично, у складу са програмом обуке за безбедан и здрав рад који доноси Послодавац.

Програм обуке за безбедан и здрав рад садржи општи и посебни део.

Општи део програма обуке обухвата упознавање запослених са правима, обавезама и одговорностима у области безбедности и здравља на раду из закона и подзаконских прописа, као и упознавање са општим актима Послодавца у области безбедности и здравља на раду.

Посебни део програма обуке обухвата упознавање са свим потенцијалним опасностима и штетностима на радном месту, процењеним ризицима и мерама за безбедан и здрав рад.

Провера теоријске и практичне обучености запосленог за безбедан и здрав рад обавља се на радном месту.

Периодичне обуке за безбедан и здрав рад запосленог који ради на радном месту са повећаним ризиком врше се најкасније у року од једне године од дана претходне обуке, а на осталим радним местима најкасније у року од три године од дана претходне обуке.

Обука за безбедан и здрав рад обавља се на језику који запослени разуме и прилагођава се могућностима и способностима посебних група запослених.

Обуку запослених за безбедан и здрав рад организује Саветник за безбедност и здравље на раду и за свој рад директно је одговорно Послодавцу.

Евиденцију практичне и теоријске оспособљености (образац бр. 6) води Саветник за безбедност и здравље на раду, коју потписује запослени који је обучен за безбедан и здрав рад.

Послодавац је дужан да врши обучавање свих руководилаца организационих јединица за спровођење и контролу прописаних мера за безбедност и здравље на раду у организационом делу којим руководи поменути руководилац.

Руководиоцима сматрају се и сва радна места у систематизацији послова која су надређена одређеној групи радних места.

#### Члан 35.

Послодавац усваја следећу методологију обуке и провере обучености:

- 1) теоријска обука се врши путем предавања у радно време;
- 2) теоријска провера знања се врши путем теста;
- 3) практична обука и провера знања запосленог одвија се на радном месту

Практична обука се врши показивањем рада машине или уређаја, представљањем његових техничких карактеристика, указивањем на могуће кварове који могу проузроковати повреду и указивањем на друге технолошке опасности.

Послодавац или стручно лице које је извршило обуку, врши проверу знања сваког лица посебно и утврђује обученост за самосталан и сигуран рад запосленог на његовом радном месту.

Послодавац је дужан да свако лице, које се по било ком основу налази у радној средини, упозори на опасна места или на штетности по здравље које се јављају у процесу рада, односно на мере безбедности које мора да примени, и да га усмери на безбедне зоне за кретање.

#### **Стручна обука за коришћење опреме за рад**

#### Члан 36.

Послодавац је дужан да обезбеди да опрему за рад може да користи само запослени који је за то стручно обучен. Стручну обуку за коришћење опреме за рад споводи Послодавац односно лице кога он овласти (пословођа, шеф, непосредни руководилац, најискуснији радник и сл.) и Саветник за безбедност и здравље на раду. Послодавац може да ангажује и друга лица која поседују одређену стручност и знања потребна за стручну обуку запослених (сервисере, испоручиоце опреме, предузетнике односно правна лица).

О извршеној стручној обуци за употребу - коришћење конкретне опреме за рад сачиниће се записник, који потписује лице које је обучено и лица која су извршила обуку (стручно лице и непосредни руководилац)

Стручна обука се обавља на начин и по поступку важећим Програмом обуке запослених, руководилаца и представника запослених за безбедан и здрав рад.

На основу сачињеног записника Послодавац ће сачинити записник о стручној обучености за коришћење опреме за рад.

#### **Рад од куће и рад на даљину**

#### Члан 37.

Приликом рада од куће или ван просторија Послодавца, запослени је дужан да примењује прописане мере за смањење ризика утврђене Актом о процени ризика за његово радно место.

### **III. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ ЗАПОСЛЕНИХ**

#### Члан 38.

Запослени има право и обавезу да се пре почетка рада упозна са мерама безбедности и здравља на раду на радном месту на које је распоређен, као и да се обучи за њихово спровођење.

Запослени има право да непосредном руководиоцу даје предлоге, примедбе и обавештења о питањима безбедности и здравља на раду.

Запослени има право и обавезу да редовно контролише своје здравље према ризицима радног места, у складу са прописима о здравственој заштити и прописима о безбедности и здрављу на раду.

Запослени који ради на радном месту са повећаним ризиком, има право и обавезу да обави лекарски преглед на који га упућује Послодавац.

Запослени је дужан да ради на радном месту са повећаним ризиком, на основу извештаја службе медицине рада, којим се утврђује да је здравствено способан за рад на том радном месту.

#### **Право запосленог да одбије да ради**

##### Члан 39.

Запослени има право да одбије да ради:

- 1) ако му прети непосредна опасност по живот и здравље због тога што нису спроведене прописане мере за безбедност и здравље на радном месту на које је одређен, све док се те мере не обезбеде;
- 2) ако му Послодавац није обезбедио прописани лекарски преглед или ако се на лекарском прегледу утврди да не испуњава прописане здравствене услове
- 3) ако у току оспособљавања за безбедан и здрав рад није упознат са свим врстама ризика и мерама за њихово отклањање, на пословима или радном месту на које је одређен Уговором о раду или Правилником о систематизацији;
- 4) дуже од пуног радног времена, односно ноћу ако би, према оцени здравствене установе која обавља делатност медицине рада такав рад могао да погорша његово здравствено стање;
- 5) на средству за рад на којем нису примењене прописане мере за безбедност и здравље на раду;
- 6) ако није издата дозвола за рад;

У случајевима из става 1. овог члана, запослени може да се писаним захтевом обрати Послодавцу ради предузимања мера које, по мишљењу запосленог, нису спроведене.

Ако Послодавац не поступи по захтеву из става 2. овог члана у року од осам дана од пријема захтева, запослени има право да поднесе захтев за заштиту права инспекцији рада.

Када запослени одбије да ради у случајевима из става 1. овог члана, а Послодавац сматра да захтев запосленог није оправдан, Послодавац је дужан да одмах обавести инспекцију рада.

#### **Обавезе запосленог**

##### Члан 40.

Запослени је дужан и одговоран да:

- 1) примењује прописане мере безбедности и здравља на раду;
- 2) наменски користи средства и опрему личне заштите, пажљиво рукује њима и одржава их у исправном стању;
- 3) ради са пуном пажњом, без опасности по свој живот и здравље и живот и здравље осталих запослених;
- 4) правилно рукује средствима за рад, опасним материјама и поступа по упутству произвођача и упутству за безбедан рад;
- 5) се стара о спровођењу и унапређивању безбедности и здравља на раду;
- 6) се подвргне здравственом прегледу на који је упућен, нарочито ако ради на пословима са повећаним ризиком;
- 7) одмах обавести одговорног запосленог о кваровима и другим недостацима који би могли угрозити безбедност и здравље на раду;
- 8) пре почетка рада прегледа своје радно место, средства за рад, средства и опрему личне заштите и да, у случају њихове неисправности, одмах извести одговорног запосленог;
- 9) да прекине са радом по наређењу непосредног руководиоца у случају када се не примењују прописане мере безбедности и здравља на раду, не користе средства и опрему личне заштите, или запослени није способан за рад због стања алкохолисаности, психичког стања, умора и др.;
- 10) да сарађује са Саветником за безбедност и здравље на раду у циљу спровођења прописаних мера за безбедност и здравље на пословима на којима је распоређен;
- 11) обавештава непосредног руководиоца и Саветник за безбедност и здравље на раду о неправилностима, недостацима, штетностима, опасностима или другој појави која би могла да угрози безбедност и здравље запослених на радном месту.

Члан 41.

Запослени има обавезу:

- 1) да ради са пуном пажњом ради безбедности личног здравља и живота као и здравља и живота осталих запослених на које његов рад може да има штетно дејство;
- 2) да се придржава мера безбедности при раду прописаних законом и другим актима Послодавца;
- 3) да пре почетка рада провери исправност средстава за рад и средстава и опреме за личну заштиту на раду, да правилно користи и рукује средствима за рад и поступа према упутству произвођача и по упутству за безбедан рад који утврди Послодавац;
- 4) да под утицајем алкохола и других средстава зависности не сме започети рад нити га под истим утицајем сме наставити;
- 5) да у случају повреде на раду одмах а најкасније у року од 24 часа пријави повреду Послодавцу;
- 6) да обавезно и благовремено упозна Послодавца са својим измењеним здравственим стањем, физичким и психофизичким способностима, који му умањују радну способност;
- 7) да наменски користи и одржава средства и опрему за личну заштиту на раду;
- 8) да свакодневно поштује и примењује одредбе овог Правилника у свом раду.

Обавештавање Послодавца о неправилностима, штетностима, опасностима или другој појави која би на радном месту могла да угрози његову безбедност и здравље или безбедност и здравље других запослених

Члан 42.

Запослени је дужан да, у складу са својим сазнањима, одмах обавести Послодавца о неправилностима, штетностима, опасностима или другој појави која би на радном месту могла да угрози његову безбедност и здравље или безбедност и здравље других запослених.

Запослени је дужан да сарађује са непосредним руководиоцем и Саветнику за безбедност и здравље на раду, како би се спровеле прописане мере за безбедност и здравље на пословима на којима ради.

Ако непосредни руководилац после добијеног обавештења из става 1. овог члана не отклони неправилности, штетности, опасности или друге појаве у року од осам дана или ако запослени сматра да за отклањање утврђених појава нису спроведене одговарајуће мере за безбедност и здравље на раду, запослени се може обратити надлежној инспекцији рада о чему обавештава Саветника за безбедност и здравље на раду.

Члан 43

Запосленима је забрањено да улазе у радне просторије у којима не раде, а на вратима стоји упозорење о забрањеном улазу, да раде послове односно замењују запослене на пословима за које нису оспособљени за безбедан рад.

Запосленом је забрањено да самовољно искључује, мења или уклања безбедносне уређаје на средствима за рад.

Запослени су дужни да поштују сва упозорења и упустства која се односе и на мере за безбедан рад.

О поштовању ових упозорења дужан је да се стара Послодавац преко лица за безбедност и непосредних руководиоца запослених.

**Повреде радних обавеза из области безбедности и здравља на раду**

Члан 44.

Непоштовање радних обавеза и дисциплине запослених у вези са спровођењем мера безбедности и здравља на раду повлачи одговорност и санкције на основу уговора о раду, а у складу са Законом о раду. Запослени који се не придржава прописаних мера безбедности и здравља на рада, не поступа према упутствима за безбедан и здрав рад и не користи средства и опрему личне заштите **чини тежу повреду радне обавезе и дисциплине.**

Запослени који се не придржава наведених мера може бити удаљен са радног места,

Запослени коме се приликом вршења провере да ли је под утицајем алкохола, дроге и других средстава зависности утврди већи проценат алкохола у крви од 0,00 промила, биће удаљен са рада, а против њега ће бити покренут дисциплински поступак због теже повреде радне обавезе и дисциплине.

Запослени је одговоран за штету која је настала услед не примењивања прописаних мера безбедности и здравља на раду.

**Члан 45.**

Повреде радних обавеза запосленог, из области безбедности и здравља на раду су:

- 1) приликом рада не употребљава, према њиховој намени, средства личне заштите или их не одржава у исправном стању;
- 2) ако одбије да буде подвргнут оцени здравствене способности на коју га упућује Послодавац а у складу са прописима у области безбедност и здравље на раду и другим законским прописима
- 3) укључује у погон машину или други уређај када је без заштитне опреме или ради на њој;
- 4) не пријави квар на машини, транспортном средству или другој опреми за рад који може бити узрок повреде на раду или самовољно приступи отклањању квара и тиме изазове повреду на раду;
- 5) ако на транспортним путевима, пролазима и другим непогодним и опасним местима остави материјал или сировину противно утврђеним мерама безбедности и здравља на раду;
- 6) ако средства транспорта непрописно користе, односно рукује њима или их товари противно правилима и мерама безбедности и здравља на раду;
- 7) ако поправља, ремонтује и подмазује опрему за рад у покрету или уколико на њој није искључена погонска енергија;
- 8) ако уклања или преправља знаке и табле обавештења и упозорења или сликовите приказе опасности и штетности које је јављају на опреми за рад и радној средини;
- 9) ако се не придржава или одбије да извршава прописана упутства за безбедан и здрав рад;
- 10) ако се не одазове или одбије да се обучи из области безбедности и здравља на раду;
- 11) ако се не придржава мера заштите од пожара при раду са хемикалијама, техничким гасовима, употреба отворене ватре, пламена и забране пушења на местима и простору где је то забрањено и тиме изазове општу опасност по себе и друге запослене;
- 12) ако обавља послове и радне задатке у алкохолисаном стању или под дејством наркотика и других психо активних супстанци;
- 13) ако у процесу рада непридржавајући се прописаних мера безбедности и здравља на раду изазове општу опасност и угрози животну средину и живот и здравље осталих запослених и лица која се по било ком основу налазе у Елихир Зорка – минерална ђубрива ДОО.
- 14) ако неоправдано одбије да учествује у акцији гашења пожара, спасавања и евакуације и пружања прве помоћи унесрећеном запосленом приликом избијања акцидентне ситуације или повреде на раду;
- 15) ако обавља друге послове који могу да изазову повређивање запослених код Послодавца.
- 16) Уколико запослени уклања заштитне уређаје на опреми за рад
- 17) Почетак високоризичних активности без исходоване дозволе за рад (рад на висини, у дубини, у ЕХ зони, топли радови, коришћење опасних хемикалија, рад на енергетским објектима и др.)
- 18) Извођење радова на електричним инсталацијама а да за то нису стручно обучени;
- 19) Непрописно користи опасне хемикалије или отпаде, рукује са њима или испушта у канализацију
- 20) Коришћење импровизованих алата или алата који није у власништву Елихир Зорка

У наведеним случајевима овог члана запослени може бити удаљен са радног места. Постојање и висина штете, околности под којима је штета настала, ко је штету проузроковао и како се надокнађује утврђује се у складу са Законом о раду.

#### **IV. ПРЕДСТАВНИК ЗАПОСЛЕНИХ И ОДБОР ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ**

##### **Представник запослених за безбедност и здравље на раду**

**Члан 46.**

Запослени код Послодавца имају право да изаберу једног или више представника запослених за безбедност и здравље на раду.

Послодавац је дужан да најмање једном представнику запослених за безбедност и здравље на раду омогући одсуство са рада у обављању послова његовог радног места у трајању од најмање пет часова рада месечно с правом на накнаду зараде која се обрачунава и исплаћује у истом износу као да је радио на пословима радног места, као и да обезбеди техничко-просторне услове у складу са просторним и финансијским могућностима, ради обављања активности представника запослених.

**Члан 47.**

Послодавац је дужан да представнику запослених омогући:

- 1) увид у све акте који се односе на безбедност и здравље на раду;
- 2) да учествују у разматрању свих питања која се односе на спровођење безбедности и здравља на раду.

Послодавац је дужан да представника запослених информише о свим подацима који се односе на безбедност и здравље на раду.

**Члан 48.**

Представник запослених има право:

- 1) да Послодавцу даје предлоге о свим питањима која се односе на безбедност и здравље на раду;
- 2) да захтева од Послодавца да предузме одговарајуће мере за отклањање или смањење ризика који угрожава безбедност и здравље запослених;
- 3) да захтева вршење надзора од стране инспекције рада, ако сматрају да Послодавац није спровео одговарајуће мере за безбедност и здравље на раду.

Представник запослених има право да присуствује инспекцијском надзору.

**Члан 49.**

Послодавац је дужан да запосленима, представнику запослених и/или Одбору за безбедност и здравље на раду омогући да буду консултовани унапред и благовремено у вези:

- 1) свих мера које утичу или могу да утичу на безбедност и здравље запослених;
- 2) организовања послова безбедности и здравља на раду и одређивања запослених из члана 15. став 1. тачка 9) Закона о безбедност и здравље на раду
- 3) доношења аката који се односе на безбедност и здравље на раду;
- 4) планирања и организовања обуке из члана 33-36 Закона о безбедност и здравље на раду

Послодавац је дужан да представнику запослених и Одбору за безбедност омогући увид у све акте који се односе на безбедност и здравље на раду.

Послодавац и представник запослених и/или Одбор и синдикат, дужни су да међусобно сарађују о питањима безбедности и здравља на раду, у складу са овим законом и другим прописима.

**Одбор за безбедност и здравље на раду**

**Члан 50.**

У Друштву може да се образује Одбор за безбедност и здравље на раду.

Одбор из става 1. овог члана има обавезно непаран број чланова како следи: 7 чланова, и то 2 члана испред Одбора репрезентативног Синдиката, 2 члана испред запослених који нису чланови Синдиката и 3 члана испред Послодавца.

**Члан 51.**

Одбор за безбедност и здравље на раду:

- 1) Има право увида у сва акта која се односе на безбедност и здравље на раду;
- 2) Има право да буде информисан о свим подацима које се односе на безбедност и здравље на раду;
- 3) Даје Председнику академије предлоге о свим питањима која се односе на безбедност и здравље на раду;
- 4) Захтева од Председника академије да предузме одговарајуће мере за отклањање или смањење ризика који угрожавају безбедност и здравље на раду;
- 5) Може да захтева вршење надзора од стране инспекције рада ако сматра да Председник академије није спровео одговарајуће мере из области безбедности и здравља на раду;
- 6) Има право да присуствује инспекцијском надзору из области безбедности и здравља на раду

- 7) Има друга права и дужности у складу са законом о безбедности и здравља на раду и другим актима Друштва који регулишу област безбедности и здравља на раду

Члан 52.

Послове из свог делокруга Одбор обавља по сопственој иницијативи или на иницијативу органа и лица овлашћених у складу са овим Правилником. Послове из свог делокруга Одбор обавља на седницама.

Одбором председава Председник Одбора кога бирају чланови Одбора на првој седници. Чланови Одбора на првој седници поред Председника Одбора бирају и Заменика Председника Одбора.

Одбор доноси Пословник о раду у којим Пословником се регулишу сва питања из делокруга рада и одлучивања Одбора.

Члан 53.

Одбор подноси годишњи извештај Председнику академије и Синдикату.

Члан 54.

Представници запослених и одбор за безбедност и здравље на раду дужни су да акте, информације, податке и обавештења које добију од Послодавца, односно руководиоца, а који се односе на стање безбедности и здравља на раду доставе организацији синдиката.

Ако су представник запослених или одбор спречени да обављају своју дужност имају обавезу да о томе обавесте Послодавца, односно руководиоца који своје обавезе према представнику запослених, односно одбору извршава тако што уместо представника запослених, односно одбора обавештава организацију синдиката.

Члан 55.

Послодавац се обавезује да ће омогућити одуство са рада у обављању послова радног места на које је распоређен у трајању најмање пет плаћених часова месечно.

Послодавац се обавезује да ће обезбедити техничке просторије за обављање активности представника запослених.

## **V. ЕВИДЕНЦИЈА И ИЗВЕШТАВАЊЕ**

Евиденције у области безбедности и здравља на раду

Члан 56.

Послодавац је дужан да води и чува евиденције о:

- 1) радним местима са повећаним ризиком, запосленима који обављају послове на радним местима са повећаним ризиком и лекарским прегледима запослених који обављају те послове;
- 2) повредама на раду и професионалним болестима;
- 3) запосленима изложеним биолошким штетностима групе 3 и/или групе 4;
- 4) запосленима који су изложени карциногенима или мутагенима, хемијским материјама и азбесту, као и о здравственом стању и изложености;
- 5) запосленима обученим за безбедан и здрав рад и правилно коришћење личне заштитне опреме;
- 6) извештају о примени мера за безбедност и здравље на раду за делатности из члана 48. Закона о безбедности и здрављу на раду;
- 7) извршеним прегледима и проверама опреме за рад и прегледима и испитивањима електричних и громобранских инсталација;
- 8) извршеним испитивањима услова радне средине;
- 9) издатој личној заштитној опреми.

Послодавац је дужан да евиденцију о запосленима обученим за безбедан и здрав рад у складу са овим законом или њену копију држи у седишту или другој пословној просторији Послодавца или на другом месту, у зависности од тога где запослени ради.

Евиденције из става 1. овог члана Послодавац може водити у електронском облику, осим евиденције из става 1. тачка 3) овог члана.

До почетка примене новог Правилника о начину вођења и роковима чувања евиденција у области безбедности и здравља на раду, евиденција се може водити и на обрацима прописаним ранијим

Правилником о начину вођења и роковима чувања евиденција у области безбедности и здравља на раду.

### Пријава повреде на раду

#### Члан 57.

Повредом на раду, у смислу овог правилника и закона сматра се повреда осигураника која се догоди у просторној, временској и узрочној повезаности са обављањем посла по основу кога је осигуран, проузрокована непосредним и краткотрајним механичким, физичким или хемијским дејством, наглим променама положаја тела, изненадним оптерећењем тела или другим променама физиолошког стања организма.

Повредом на раду сматра се и повреда проузрокована на начин из става 1. овог члана, коју осигураник - запослени претрпи при обављању посла на који није распоређен, али који обавља у интересу Послодавца код кога је запослен.

Повредом на раду сматра се и повреда проузрокована на начин из става 1. овог члана, коју осигураник претрпи на редовном путу од стана до места рада или обрнуто, на путу предузетом ради извршавања службених послова и на путу предузетом ради ступања на рад, као и у другим случајевима утврђеним законом.

Повредом на раду сматра се и обољење осигураника које је настало непосредно или као искључива последица неког несрећног случаја или више силе за време обављања посла по основу кога је осигуран или у вези с њим.

Повредом на раду сматра се и повреда проузрокована на начин из ст. 1. до 4. овог члана, коју осигураник претрпи у вези с коришћењем права на здравствену заштиту по основу повреде на раду и професионалне болести.

#### Члан 58.

Обавезе свих запослених, руководиоца је да пријављују повреде на раду.

Обавеза запосленог је да одмах, а најкасније у року од 24 часа извести непосредног руководиоца и Саветник за безбедности и здравље на раду о насталој повреди.

Ако због теже повређености, односно наглог обољења запослени није у могућности да сам пријави повреду, обавезан је да то учини запослени који се затекне у радној средини или најближи члан породице.

Непосредни руководиоца је у обавези да одмах, најкасније у року од 24 часа од настанка повреде на раду, усмено и писмено извести Саветника за безбедност и здравље на раду о насталој повреди на раду и сачини писани извештај о догађају.

#### Члан 59.

Послодавац / Саветник за безбедност и здравље на раду дужан је да одмах, а најкасније у року од 24 часа од настанка, усмено, у писаној форми или електронским путем пријави надлежној инспекцији рада и надлежном органу за унутрашње послове сваку смртну, колективну или тешку повреду на раду, као и опасну појаву која би могла да угрози безбедност и здравље запослених.

Послодавац/Саветник за безбедност и здравље на раду је дужан да одмах, а најкасније у року од пет радних дана од дана настанка, усмено, у писаној форми или електронским путем пријави надлежној инспекцији рада лаку повреду на раду због које запослени није способан за рад више од три дана.

Послодавац/Саветник за безбедност и здравље на раду је дужан да, најкасније у року од пет дана од дана достављања мишљења здравствене установе која је утврдила професионалну болест пријави надлежној инспекцији рада професионалну болест.

Послодавац, односно Академија је дужна за случај повреде или изненадне болести запосленог

- 1) обезбеди пружање прве помоћи;
- 2) да изврши евакуацију запослених на начин који је прилагођен природној делатности друштва,
- 3) организује потребне контакте са одговарајућим службама, пре свега службом хитне помоћи, хитне медицинске неге, спасавања и противпожарне заштите,
- 4) као и да оспособи одговарајући број запослених за пружање помоћи, спасавања и евакуацију у случају могуће опасности.

Члан 60.

Извештај о повреди на раду и професионалној болести који се догоде на радном месту, Послодавац/Саветник за безбедност и здравље на раду је дужан да достави запосленом који је претрпео повреду, односно код кога је утврђена професионална болест, организацији надлежној за здравствено осигурање и Управи.

Извештај о повреди на раду се подноси у писаном облику до успостављања Регистра повреда на раду у електронском облику.

**Пружање прве помоћи спасавање и евакуација**

Члан 61.

Послодавац је дужан да обезбеди пружање прве помоћи, спасавање и евакуацију у случају опасности, тако што ће посебно оспособити једну групу запослених.

Послодавац ће обезбедити сав неопходан санитарски материјал и опрему за пружање прве помоћи, спасавање и евакуацију у случају опасности.

Послодавац ће преко Лица за безбедност и здравље на раду упознати све запослене о пружању прве помоћи и коришћењу санитарског материјала.

Саветник за безбедност и здравље на раду је дужно да учествују у организовању прве помоћи, спасавању и евакуацији у случају повређивања запослених или хаварија.

Члан 62.

Зидни ормарић прве помоћи мора да буде смештен на лако доступном месту, коме је приступ познат и омогућен сваком запосленом. На спољашњој страни ормарића мора да се налази знак црвеног крста.

Зидни ормарићи морају садржати Упутство и поступке за пружање прве помоћи.

На зидном ормарићу мора да буде означена:

- 1) адреса и број телефона најближе службе хитне помоћи и здравствене установе;
- 2) адреса и број телефона здравствене установе која пружа специфичне услуге за поједине повреде (нпр. Центар за тровања, Центар за опекотине итд.);
- 3) бројеви телефона најближе полицијске станице и ватрогасне службе;
- 4) бројеви телефона и имена запослених одређених и оспособљених за пружање прве помоћи.

Члан 63.

Зидни ормарићи за пружање прве помоћи морају бити снабдевени само прописаним санитарским материјалом за пружање прве помоћи.

Непосредни руководилац је у обавези да води и чува евиденцију о утрошку санитарског материјала за пружање прве помоћи о чему извештава Саветник за безбедност и здравље на раду.

Непосредни руководилац организационе јединице је у обавези да у сарадњи са Саветником за безбедност и здравље на раду врше допуну утрошеног санитарског материјала и стара се о уредности ормарића. Забрањено је у такав ормарић стављати материјал и предмете који се не сматрају санитарским материјалом.

**Обавезе према инспекцији рада**

Члан 64

Председник академије дужан је да, омогући инспектору рада:

- 1) улазак у објекте и просторије, у свако доба када има запослених на раду;
- 2) одреди најмање једног запосленог који ће инспектору рада пружати потребне информације и обавештења, давати податке, акте и документацију;
- 3) увид у стабилност конструкције и објекта за колективну безбедност и здравље на раду и помоћне конструкције и објекта, као и конструкције и објекта, који се привремено користи за рад и кретање запослених;
- 4) увид у примењене мере безбедности и здравља на раду на средствима за рад и у радној средини;
- 5) увид у личну заштитну опрему;
- 6) увид у податке и евиденције о коришћењу хемијских материја и др..

Послодавац је дужан да у року који одреди инспектор рада предузме наложене мере и отклони утврђене недостатке или неправилности.

#### **Упутства за безбедан и здрав рад**

##### Члан 65.

Упутства за безбедан рад су специфична упутства за обављање појединих радних задатака или коришћење одређене опреме. Ова упутства су прилагођена сваком радном месту и процесу, а њихов циљ је да запосленима пружи јасне смернице како би избегли повреде и несреће на раду. Послодавац је дужан да обезбеди запосленима упутства за безбедан и здрав рад по прописима о безбедности и здрављу на раду за употребу опреме за рад које мора бити на језику који запослени разуме. Саветник за безбедност израђује, врши дистрибуцију, контролише примену и врши контролу постојаности упутстава за безбедан рад и здрав рад. Непосредни руководиоци организационих целина, дежурни инжењери, супервизори, менаџери и др. дужни су да обавесте Саветник за безбедност и здравље на раду уколико на опреми недостају упутства за безбедан рад односно врше контролу постојаности упутства, контролишу примену упутстава од стране запослених и у сарадњи са Саветником за безбедност и здравље на раду постављају упутства на опреми за рад.

#### **Ознаке за безбедност**

##### Члан 66.

Послодавац је дужан да видно обележи и истакне ознаке за безбедност и/или здравље ради обавештавања и информисања запослених о ризицима у процесу рада, правцима кретања и дозвољеним местима задржавања као и о мерама за спречавање или отклањање ризика.

Ознака за безбедност и/или здравље на раду јесте ознака која се односи на одређени предмет, активност или ситуацију и која обезбеђује информацију или инструкцију о безбедности и/или здрављу на раду путем ознаке на табли, боје, светлосне ознаке или звучног сигнала, усмене комуникације или знака који се даје руком; Саветник за безбедност и здравље на раду израђује и дистрибуира ознаке за безбедност и здравље на раду. поставља ознаке за безбедност и здравље на раду.

Непосредни руководиоци организационих целина, дежурни инжењери, супервизори, менаџери и др. дужни су да обавесте Саветника за безбедност и здравље на раду уколико на опреми за рад или у објекту недостају или су оштећене ознаке за безбедности и здравље на раду и заједно са њима врше постављање и требовање ознака за безбедност и здравље на раду.

Свим запосленима у друштву је забрањено да својевољно уклањају или преправљају ознаке за безбедности и здравље на раду.

#### **Обавезе Послодаваца при подели радног простора**

##### Члан 67

Када два или више Послодаваца у обављању послова деле радни простор, односно када запослени више Послодаваца истовремено обављају послове у истом радном простору, Послодавци су дужни да сарађују у примени прописаних мера за безбедност и здравље запослених. Послодавци дужни су да, узимајући у обзир природу послова које обављају, координирају активности у вези са применом мера за отклањање ризика од повређивања, односно оштећења здравља запослених, као и да обавештавају један другог и своје запослене и/или представнике запослених о тим ризицима и мерама за њихово отклањање. Начин остваривања Послодавци утврђују писаним споразумом у области Безбедности и здравља на раду, закљученим пре почетка обављања послова. Споразумом се одређује се лице за координацију спровођења заједничких мера којима се обезбеђује безбедност и здравље свих запослених. Наведени споразуми се архивирају у архиви за безбедност и здравље на раду

#### **Набавка, производа или услуга и извођење радова извођача**

##### Члан 68

Послодавац за послове за које нема специјализоване кадрове, опрему и услове за самосталну реализацију, ангажује екстерне испоручиоце услуга. Одабир екстерних испоручилаца услуга се врши на бази њихових овлашћења, искуства, референци и испуњења посебних услова, уколико је то неопходно за обављање активности уговорених са извођачем.

Интерним документом, ангажовање екстерних и интерних извођача радова код Послодавца дефинисани су поступак, права и обавезе приликом ангаживања екстерних и интерних извођача радова.

## Објекти и радне просторије

### Члан 69

Објекти намењени за радне и помоћне просторије и простор намењен за рад на отвореном морају да имају структуру и стабилност који одговарају његовој намени, да се пројектују, изграђују и одржавају у складу са одговарајућим законским и подзаконским прописима.

Послодавац је дужан да предузме мере за спречавање приступа у круг објекта који се користи као радни и помоћни простор, укључујући и простор на отвореном, лицима и возилима која немају основа да се налазе у њима.

## VI. ПРАВА, ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ РУКОВОДИЛАЦА У ВЕЗИ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

### Члан 70.

Непосредни руководиоци су одговорни за:

- 1) Свакодневно поштовање и примену одредби Закона о безбедност и здравље на раду и подзаконских аката у делокругу рада организационе јединице којом руководе;
- 2) Свакодневно спровођење прописаних мера за безбедност и здравље на раду;
- 3) Свакодневну контролу примене и поштовања прописаних мера за безбедност и здравље на раду и одредби овог Правилника од стране запослених којима руководи;
- 4) Стање безбедности и здравља на раду у свом организационом делу
- 5) Предузимање одговарајућих мера ради извршења мера наложених решењем инспекције рада;
- 6) Сарадњу са инспекцијом рада, другим органима и службама безбедности и здравља на раду и Саветником за безбедност и здравље на раду;
- 7) Извршавање других обавеза утврђених Законом и овим Правилником.

Руководиоцима се сматрају сва радна места у систематизацији послова која су надређена одређеној групи радних места.

Права, обавезе и одговорности у примени мера безбедности и здравља на раду у Друштву, уређују се поштујући принцип хијерархије руковођења у складу са актом о организацији и систематизацији послова и обавезе које проистичу из Закона и то сваког у свом делокругу рада, а према одредбама овог правилника.

## VII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

### Члан 71.

Финансијска средства потребна за извршење мера и организовање безбедности и здравља на раду са динамиком реализације, утврђује Послодавац, годишњим планским документима о остваривању унапређењу безбедности и здравља на раду.

### Члан 72.

За сва питања у области безбедности и здравља на раду која нису регулисана - утврђена овим правилником или су у супротности са Законом, непосредно ће се примењивати одредбе Закона о безбедности и здравља на раду, Закона о раду и другим подзаконским актима који регулишу мере безбедности и здравља на раду.

### Члан 73.

Измене и допуне овог правилника вршиће се по указаној потреби на начин и по поступку његовог доношења.

### Члан 74.

Овај Правилник ступа на снагу наредног дана од дана објављивања, ступањем на снагу овог Правилника престаје да важи Правилник о безбедности и здрављу на раду од 03.02.2021. године.



Председник Академије  
*Сторит*  
Др. Светлана Карић, проф.